

Чл.-кор. проф. дхн Димитър Любомиров Цалев
Катедра “Аналитична химия”, Факултет по химия и фармация,
Софийски университет “Св. Климент Охридски”

Роден на 10.12.1943 в Плевен; кхн (1972), асистент в ХФ–СУ (от 1969), ст.ас. (1975), гл.ас. (1978), ст.н.с. II ст. (1983), дхн (1996), доц. (1997), професор (2001), рък. Катедра аналитична химия (АХ) при ХФ–СУ (2000–07), чл.-кор. на БАН (2004); зам.-декан на ХФ (1983–87); декан по следдипломна квалификация на научно-преподавателски кадри от ВУЗ в СУ (1987–90). Рък. лаборатория “Аналитична атомна спектрометрия” при Кат. АХ (2000–2012). Пенсионирани на 01.07.2012.

Специализации в Норвегия, Германия и Италия. Работи и преподава в областта на аналитичната химия: атомноабсорбционна спектрометрия (ААС); поточен и поточно-инжекционен анализ; химична и перманентна модификация; хидридно генериране; химично генериране на пари; концентриране чрез течна-течна и твърдофазна екстракция; третиране на проби и концентриране на микрокомпоненти в поток; определяне на химични видове (специационен анализ) на токсични елементи; анализ на биологични материали и проби от околната среда, насочени към професионалното здравеопазване и биологичния мониторинг; метрология в химията.

Основните научни приноси на чл. кор. проф. дхн Д. Л. Цалев са в областта на аналитичната атомна спектрометрия: химична модификация в електротермичната атомноабсорбционна спектрометрия; развитие на методите на атомната спектрометрия с химично генериране на хидриди и пари на живака; определяне на химични видове (специационен анализ) на токсични елементи; третиране на пречести влияния и източници на грешки в ААС; развитие на пламъковата ААС с екстракционно концентриране и др. Разработени, валидирани и приложени са високочувствителни и селективни аналитични методи за определяне на нанограмови количества от 20 химични елемента (токсични и есенциални) и техни характерни химични видове и биологично-значими фракции с оглед контрол и осигуряване на качеството на околната среда, биологични материали, храни, напитки, растителни материали, етерични масла и други продукти.

Автор и съавтор на над 220 публикации (81 статии във Web of Science), вкл. 7 авторски свидетелства, 2 патента в Германия, ЕС и САЩ; 12 книги, сред които “Атомноабсорбционен анализ” (1980) и “Безпламъкови методи на атомноабсорбционния анализ” (1991) (съавт. Ив. Хавезов, първата преведена и на руски език (1983); 3-томна монография върху ААС за контрол на въздействието на околната и работната среда върху здравето на човека (CRC Press, USA, 1983, 1984 и 1995); монография “Атомноабсорбционна спектрометрия с хидридно генериране” (съавт. И. Дедина, Wiley, UK, 1995); 4 библиографии; съавтор на 2 англо-български речника по инструментални методи и английски съкращения в аналитичната химия; две ръководства по количествен анализ и физични методи; 9 глави в книги, енциклопедии и монографии. Публикациите (IF=148) са широко цитирани над 4300 пъти (>2200 във Web of Science); *h*-фактор = 26, вкл. над 1600 цитата върху книгите. През последните години развива допълнителна публикационна дейност, главно в национални издания, с оглед популяризиране на постиженията на учени-химици и научни звена от Катедрата, Факултета, страната и чужбина (над 70 публикации).

Лекции в 12 курса в ХФ–СУ: Аналитична химия на околната среда, Аналитична атомна спектроскопия, Съвременни проблеми на химичния анализ, Комбинирани и хибридни методи за анализ, Увод в съвременния инструментален анализ и др. Курсове за следдипломна квалификация по Атомноабсорбционен анализ и Новости в атомноабсорбционния анализ и др. с над 300 участника. Директор на магистърска

програма “Съвременни спектрални и хроматографски методи за анализ в ХФ-СУ (2002–юни 2012). Научен ръководител на 32 дипломанта, 12 дългосрочни специализанта и 7 докторанта.

Международно сътрудничество с Германия, Гърция, Италия, Р. Македония, Норвегия, Чехия. Лекции в университети, лаборатории и фирми във Великобритания, Германия, Гърция, Италия, Република Македония, Норвегия, Полша, Русия, САЩ, Словения, Сърбия, Франция, Чехия. Участия в 91 научни конференции в 25 страни със 112 презентации, от които 56 в чужбина и 39 поканени доклада. Рецензиране за 49 международни списания, издателства и организации от 18 страни и за 26 в България.

Член-съосновател Международното дружество за изследване на следи от елементи в човека (ISTERH, САЩ), на Българско дружество за химическо образование и история и философия на химията и на Чуждестранния отдел на Научния съвет по аналитична химия при Руската академия на науките.

Член на редколегиите на *Химия и индустрия* (2006–07), *Bulg. Chem. Ind.* (2006–07), *Bulg. Chem. Commun.* (от 2009), *Spectroscopy Letters*, USA (1990–96), *Spectrochimica Acta Part B: Atomic Spectroscopy* (1995–2010), *Talanta* (2000–2013), *Microchemical Journal* (от 2013) и *Eurasian Journal of Analytical Chemistry* (от 2006). Член на редакционния съвет на *Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering* (от 2012). Главен редактор на *Химия и индустрия* (от 2007) и *Bulg. Chem. Ind.* (2007–09).

Награди: “Почетен рационализатор” (1981); Награда за химически науки “Проф. д-р Ас. Златаров” на БАН-СУ (1987); Юбилеен медал “100 г. СУ “Кл. Охридски 1988–1988” (1988), “Почетен знак на СУ Кл. Охридски – I ст.” (1999), “Почетен знак на СУ “Св.Кл. Охридски” със синя лента” (2006), “Почетен знак на ИОНХ-БАН I ст.” (2008). Почетен член на СХБ (2011); Златна значка “Проф. Асен Златаров” на ФНТС в България (2011); Юбилейна грамота на БАН (2013). Награда за наука „Питагор” през 2011 г. за постижението “Наноследи от токсични елементи – развитие на атомно-спектрометрични методи и процедури за анализ, концентриране, фракциониране и определяне на химични видове”. Включен в справочника Marquis “*Who is Who in the World*”, 2009, 2010, 2013, 2014 (USA).